

Seppo Ahvenainen: Avauspuhe Palon 110-vuotisjuhlassa Seuratalolla 22.9.2024

Hyvät naiset ja herrat

Kaikki varmasti tiedämmekin, että Järvenpään Palon perustamisesta on tullut kuluneeksi 110 vuotta. Seura perustettiin 7.6.1914 kivenheiton päässä tästä paikasta ja oli alkuperäiseltä nimeltään *Järvenpään V.P.K:n voimistelu- ja urheiluseura Palo*.

Seuran perustamisesta puhuttaessa hankkeen alullepanija *Vihtori Lehtonen* ansaitsee aina tulla mainituksi.

Satakymmenen vuotta on pitkä aika; pidempi kuin maamme itsenäisyysaika. Palo on Järvenpään vanhin elossa oleva urheiluseura. Sekä Palo että Palon toimintaympäristö ovat luonnollisestikin muuttuneet paljon ja moneen kertaan.

Seurassa on vuosien saatossa harjoitettu lukuisia eri urheilulajeja. Ja menestystä on niitetty monilla urheilutansseilla. Palo on synnyttänyt monia urheiluseuroja. Näistä vanhimmat kuten Järvenpään Palloseura ja Järvenpään Naisvoimistelijat ovat ehtineet hyvän matkaa yli 70:n vuoden ikään.

Vielä 50-luvulla kymmenen prosenttia Järvenpään asukkaista kuului Paloon. Tämän päivän lukuihin suhteutettuna jäsenmäärä olisi niinkin komea kuin 4600. Palon oranssipuseroita näkyi tuohon aikaan kulmilla ja kujilla aivan kuten nykyään jalkapallo- tai jääkiekkosankareiden paitoja. Seura oli oman aikansa identiteetin rakentaja kaupungissa.

Tänään emme esittele seuran historiaa kattavasti. Sen sijaan keskitymme muutamiin poimintoihin; kuten 70 vuoden takaisin naissuunnistuksen huippuaikoihin sekä junioritoimintaan ja suunnistusperhe-konseptiin ennen ja nyt.

(Seuran satavuotishistoriikki on yhä oiva lähde kattavampaan tarkasteluun. Ja sehän löytyy [linkin takaa](#) vaikka kännykästä tänä some-aikana.)

Ohjelman puheenvuoroissa meillä on ilo saada kuulla *kaupunginjohtaja Iiris Laukkasen* ja Suunnistusliiton *toimitusjohtaja Mika Ilomäen* esitykset ajankohtaisista aiheista.

Kun 10 vuotta sitten vietimme juhlaa täällä Seuratalolla eli Seuriksella, Palo oli muutosvaiheessa. Jo tuolloin seuran lajivalikoima oli pelkistynyt yhteen lajiin eli

suunnistukseen. Mutta hallinnollisesti voimassa oli vielä eri lajien konsernirakenne, joka oli luotu 1990-luvulla. Nämä hallinnolliset rönnyt on sen jälkeen siivottu.

Palon uudet säännöt vahvistettiin vuonna 2018 ja seura on tällä hetkellä sekä hallinnollisesti että käytännössä suunnistusseura.

Säännöstö on kuitenkin sillä tavoin avoin, että myös uusia lajeja voidaan liittää mukaan, mikäli tähän on relevantti tarve. Sääntöjen näkökulmasta seura on tavallaan palannut vanhaan hyvään aikaan.

Muutama sana vielä pitkän iän salaisuuksista Palon kokemuksiin. Näitä salaisuuksia on toki useita, mutta haluan tässä nostaa esiin kolme erityisen merkittävää.

- 1. *Ensimmäinen on jäsenistön aktiivisuus ja into tarttua toimeen.* Tämä on yleisemminkin elämisen ehto seuratoiminnassa, mutta suunnistuksessa, joka on vieläkin valtaosin amatööritoimintaa, asia korostuu erityisen paljon.

Suunnistajathan rakentavat itse urheilukenttensä – eli kartoitetun maaston - ja myös huoltavat ja ylläpitävät sitä osaltaan. Tämän infran päälle rakentuvat kilpailu-, kuntosuunnistus- ja koulutustoiminta sekä muut aktiviteetit, jotka suunnistajat itse toteuttavat ja lähes kokonaisuudessaan myös kustantavat.

Palolla on ollut tässä valossa parempia ja huonompia aikoja, mutta aina on löytynyt ihmisiä, jotka ovat tarttuneet toimeen. Näin uskon tulevaisuudessakin olevan.

-2. *Toinen on junioritoiminta.* Lasten ja nuorten toimintaan panostamalla varmistetaan seuran toiminnan jatkuvuus, uudistuminen ja kilpailuissa menestyminen tulevaisuudessa. Rahalla on mahdollista ostaa kilpailuissa menestyjiä. Mutta tämä prosessi toimii vain aikansa.

Esimerkiksi Palon panostukset junioritoimintaan 1970- ja 1980-luvuilla näkyvät yhä tänään. Näitä entisiä ”junnuja” käy näet tänä päivänäkin aktiivisesti rasteilla ja näkyypä heitä täällä juhlassammekin.

Voin myös ilolla todeta, että junioritoiminta on tällä hetkellä noussut – kiitos aktiivisten vetäjien - Palon panostusalueeksi joidenkin tasaisempien vuosien jälkeen.

-3. *Kolmas on suotuista toimintaympäristö.* Urheiluseuran niin kuin yritysten tai minkä tahansa muun yhteisön menestys riippuu merkittävästi toimintaympäristöstä. Jos toimintaympäristö on seuran ja lajin suhteen ristiriitainen, seuran toiminta on kuin kivireen vetämistä.

Palolle tärkeitä tekijöitä ovat perinteisesti suunnistusmaastojen määrä ja laatu. Toisaalta kaupungin tarjoamat yleisemmät toiminnan puitteet ovat tärkeitä. Tällä tarkoitan tekijöitä,

jotka liittyvät liikuntapolitiikan ohella kaupungin kasvuun, ympäristöpolitiikkaan, maankäyttöön ja rakentamiseen.

Järvenpään kasvulla on ollut suotuisa vaikutus toimintaamme siksi, että potentiaalisia suunnistuksen harrastajia on paljon. Tämä näkyy erityisesti kuntosuunnistajien määrän kasvuna ja vaikkapa suunnistuskoulutuksen saamana suosiona.

Esimerkiksi Keski-Uusimaa rastien osallistujista järvenpääläisten osuus – johon kuuluu muitakin harrastajia kuin Palon jäseniä - on perinteisesti ollut suurin.

Toisaalta maankäyttö- ja rakentaminen on supistanut perinteisiä suunnistusmaastoja. Niistä ajoista on muutama vuosikymmen, jolloin Järvenpään kaupungin alueelta käsin voitiin järjestää esimerkiksi kansallisia metsäsuunnistuskilpailuja.

Paavonpolun ja Terholan lähimaastot soveltuvat vielä koulutuskäyttöön ja rajallisesti kuntorastikäyttöön. Mutta vaativimpia maastoja olemme hakeneet ja kartoittaneet naapurikunnista; Sipoosta, Pornaisista, Mäntsälästä ja Tuusulasta. Itseasiassa suurin osa yli 100 km²:n suunnistuskartta-alastamme on naapurikunnissa. Tällaista poikkikunnallista toimintaa on harjoitettu vuosikymmenet ja se on toiminut varsin hyvin.

Maastojen käyttöä rajoittavat kuitenkin tänä päivänä erilaiset lupabyrokratiat. Yhtenä kasvavana hankaluutena ovat luonnonsuojelualueiden lupamenettelyt.

Sprinttisuunnistus on tunnetusti kuin luotu kaupunkiympäristöön kuten Järvenpään uudelle uljaalle keskusta-alueelle. Se on tuonut uusia vaihtoehtoja korvata lähimaastojen supistumista. Hidasteena aidoille sprinttitapahtumille ovat työläät lupamenettelyt, joten sprinttitapahtumat painottuvat kilpailuihin ja koulutukseen kuntorastien sijaan.

Ratojahan ei voi esimerkiksi vetää yhdenkään kiinteistön alueelle ilman omistajan lupaa. Tässä suhteessa Järvenpään kaupungin toiminta samoin kuin Mestariorganisaation palvelut ovat helpottaneet tapahtumien järjestämistä. Olemme saaneet lupia isompiinkin kiinteistökokonaisuuksiin varsin asiallisin ja sujuvin prosessein.

Kaiken kaikkiaan Järvenpää on tarjonnut suotuisat edellytykset suunnistustoiminnalle, mistä osoituksena on lajin säilyminen elinvoimaisena 1940-luvun puolivälistä lähtien.

Kaupungin ja seurojen yhteistyöalueena halua vielä lyhyesti mainita karttatoiminnan. Suunnistuksen erikoiskarttoja Järvenpään alueelta on tehty vuodesta 1973 lähtien. Kyseinen Manninmetsän-Hiihtomajan erikoiskartta, joka otettiin käyttöön vuoden 1973 kaupungin suunnistusmestaruuskilpailuissa, tehtiin kaupungin toimesta ja kustannuksella. Toinen kartantekijöistä *Toivo Setälä* on tänään juhlassamme.

Tässä yhteydessä on aiheellista lisätä, että Palon ensimmäinen oma ja täysin ”omatekemä” suunnistuksen erikoiskartta valmistui vuosi edellisen jälkeen, tasan 50 vuotta sitten. Kartan ensikäyttö tapahtui Palon 60-vuotisjuhlarasteilla. Kyseinen Niittykulman-Kortistonkulman kartta syntyi Palon suunnistajien ryhmätyönä, jonka vetäjänä toimi nuori suunnistaja-diplomi-insinööri *Martti Paasikallio*. Myös Martti Paasikallio on tänään täällä mukana.

Hyvät läsnäolijat

Näiden ajatusten myötä haluan kiittää teitä siitä, että olette saapuneet tähän juhlatilaisuuteemme. Toivotan teidät kaikki lämpimästi tervetulleiksi.
